

**CL. V. Ioannis Wamesii, I. C. Celeberrimi, In Academia
Lovaniensi Antecessoris Primarii, Responsorum Sive
Consiliorum De Ivre Pontificio Tomus ...**

Wamesius, Johannes

[S.l.], 1643

Serenissimo Principi Ferdinando, Dei Gratia Electo Et Confirmato
Coadivtori Ecclesiarum Coloniensis, Leodiensis, & Bergtesgadensis, &c.
Principi in Stabelo, Comiti Palatino Rheni, Superioris & ...

[urn:nbn:de:hbz:466:1-98691](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-98691)

SERENISSIMO PRINCIPI
FERDINANDO,
DEI GRATIA ELECTO

ET

CONFIRMATO COADIUVTORI

Ecclesiarum Coloniensis, Leodiensis, & Bergtesgadenfis, &c.

*Principi in Stabelo, Comiti Palatino Rheni, Superio-
ris & Inferioris Bavaria Duci, Domino suo cle-
mentissimo.*

VLTA SVNT, SERENISSIME PRINCEPS, quæ me
impellunt, ut RESPONSÆ IVRIS, quæ inter suas lucu-
brationes peculiariter mihi reliquit Clarissimus Vir D.
IOANNES VVAMESIVS V. I. Doctor, & in hac nostra Aca-
demia Antecessor, in publicum evulgare adnitar, eaque
in parte rempublicam ipsam mihi quodammodo cohe-
redem facere cogitem. Primum quidem, ne intra privatos parietes diutius
hærerent, quæ alijs ad capeffendam Iurisprudentiam maximo commodo
futura credo, non meo tantum, sed & aliorum, qui eadem vel obiter in-
spexerunt, iudicio, ita enim lex ipsa naturæ nos docet, & politicæ discipli-
næ institutum, ut omne nostrum studium debeamus ad commodum rei
publicæ referre, siue id ex proprio labore nostrum sit, siue ex alieno habea-
mus. Deinde ne officio meo viderer defuisse, si gloriam illam nominis &
famæ, quam sibi meritis suis virtutum ac laborum paravit VVAMESIVS,
paterer perire, vel ætate delabi. Fit enim ita plerumque lege quadam naturæ,
ut etiam summorum virorum fama cum vita depereat, si fortasse per mo-
destiam nihil ipsi suum evulgarint. Quod alienum tamen à meritis eorum
& ipsa virtute est, cuius præmium aliquod est gloria, & quæ non aliter
gaudet agnosci, quàm sol ipse lucere. Quare ne virum tantum viderer in-
gratè sua gloria fraudasse, RESPONSÆ ista, C. Flavij Ædilis Curulis exem-
plo, posteritati dare, eademque quasi in albo circa forum proponere sta-
tui, ut quisque æstimet, quid, quantumque mereantur, & inde credat au-
ctorem Iurisprudentiam omni tempore excoluisse, nec forensium contro-
versiarum fuisse ignarum: palam insuper videat, magni cuiusque viri mu-
nus esse Iuris disciplinam ad usum forensem deducere, & ad civilium con-
troversiarum terminationem; cum eo fine ipsa Iuris disciplina inventa sit, &
tot leges scriptæ. Ita enim serres habet, ut quicquid in scholis nostris doce-
tur aut discitur, huc tendat, ut in foro tum Ecclesiastico, tum seculari exer-
ceatur, & quod cuique debetur, tribuatur. Quamobrem illi ferè qui in
scholis primas tenuere partes docendi, magnū etiam hoc munus de jure

EPISTOLA

respondendi plerumque conjunxerunt, existimantes mancam & quodammodo inutilem juris scientiam, si ab usu forensi disiungeretur. Inde factum, ut tam multa, & tam magna **RESPONSORVM** volumina manibus terantur, & in judicijs præclaro auctoritatis testimonio passim producantur. Adhæc movit me & illa ratio, ut dicacibus quibusdam hominibus obrectandi ansa eriperetur, qui **VVAMESII** istas lucubrationes ideo diutius suppressi suggillabant, quia fortè cogitarem ipse ex illis rem facere & privatum fructum carpere, etiam non absque nota & periculo pravaricationis. Denique præter omnes istas rationes, valde me impulit multorum magnæ auctoritatis Iureconsultorum judicium ac desiderium, qui id sæpenumerò & unice à me contenderunt, ut publicationem istam accelerarem, ne illius expectatio diutius ipsos torqueret: quorum sanè auctoritati atque suasioni acquiescendum omnino fuit. Neque verò ab isto proposito planè deterruerunt, licet fortè retardaverint, quorundam declamationes, qui oppidò improbare solent hujusmodi Responsorum editiones; quasi illis corruptela insit veræ Iurisprudentiæ, dum consultores nonnumquam novas suas opiniones etiam contra receptissimas juris conclusiones astruere conantur, ut clientibus suis proficiant, subinde amore vel odio permoti, subinde prece vel pretio inducti. Nam damnationes istæ referri dumtaxat debent ad eas scriptiones, quæ vel ab ignavis quibusdam vel improbis sciolis pro consilijs componuntur, contra veras & apertas Iuris nostri constitutiones, ut novas suas inventiones tueantur, & inde sibi longam parent post funera famam, nullâ singulari eruditione, aut morum integritate commendabiles; non etiam ad hæc Responsa, quæ ex æquo & bono scripta, ipsam continent veritatis indaginem, ut Iudicum labores allevient, eorumque mentes & judicia in rectam viam ducant. Hæc enim curdamnentur, nulla potest esse justa causa; cum publicè interfit ejus generis multa elaborari, quo rectius ac sanctius orbis Christianus dirigatur & regatur **RESPONSA** hæc, quæ nunc in publicum proferuntur, qualia sint, omnium non erit censere, sed eorum tantum, qui justa trutina æstimare possunt, quantam fidem ipsa de seipsis faciant, qui non aliter, quàm quasi ex tripode Delphico illa promanasse dicent. Nostrum de illis non est aliud arbitrium, quàm quod non videbatur convenire, ut cujus nomen & studium in his Belgicis ditionibus pridem florentissimis optimè audiebat, eorum, qui abessent longius, notionem effugeret. Hoc unicum affirmare possum, quæ ex judicialium actorum meritis composita inveniuntur, plerumque ita profuisse clientibus, ut exitus litium felices & ex votis retulerint (quod ex notis ipsius auctoris audeo certò asserere) quæ idcirco ad instar Senatusconsultorum, seu rerum judicatarum, quæ Arresta vocant, esse, & pro decretis, seu oraculis Curiæ haberi possunt. Exspatiatus fuit nonnumquam, & rem latius prosecutus, quando id postulabat: sed in plerisque miram observavit breviter, dum nil aliud videbat materiam mereri: in quo peculiare ostendit viri sagacis judicium, ut nec plura scripserit, quàm status negotij cujusque requirebat, nec pauciora quàm sufficere potuerunt. Talem brevitatis mixturam observarunt plerique veteres, qui de Iure responderunt, Dynus, Oldradus, Fredericus de Senis, Dominicus

cus

EPISTOLA

cus Geminianus, Baldus, Angelus, Ioannes Calderinus, Petrus Ancharanus, Antonius de Butrio, Ludovicus Romanus, & alij penè omnes; qui in suis responsis contenti fuerunt paucis, vel quia existimaverunt veritatem cuiusque articuli in multis non consistere, vel quia sic putarunt, & clienti factum, & Iudici consultum satis, si controversiæ totius nodum solvissent, & causæ (quod dicitur) jugulum petijissent, neglecto alio illo rerum ac verborum apparatu. Parcus ergo & rarus fuit auctor noster in accumulandis citationibus, quod sciret satis esse sedem cuiusque argumenti ex ipso jure communi indicasse, & viros doctos rationum firmamenta, quæ ipse de industria omisit, supplere facile posse; potissimum quando qui eum consulebant sapè longiorem confirmationem non requirebant, sed ab ipsius unius auctoritate satis magnam se referre existimabant. Quem respondendi de jure morem rarus ille vir Iacobus Cuiacius, & neotericorum quidam alij, observasse & probasse videntur, quorum aliqui in universum omnes citationes & auctoritates penitus omiserunt. Vt ergo RESPONSÆ ista meliore modo, ac majore singulorum commodo prodirent, studio ac labore magno illa disposuimus, quantum id fieri potuit, eundem in ordinem, quo suis libris & titulis, tamquam proprijs sedibus, compilatæ sunt in Iure Canonico Ecclesiasticæ constitutiones, quas Decretales epistolas vulgò vocarunt, imitati ea in parte exempla veterum, Ioannis Calderini, ac decisionum Rotæ Romanæ: item neotericorum, Ioannis Francisci Ripæ & Martini Azpilcuetæ Navarri, qui sua Consilia ac decisiones, juxta quinque libros, atque titulos Decretalium distinxerunt, ut sic commodiora essent omnibus, & cuique obvia materia, de qua singulæ moverentur quæstiones. Nemo enim ignorat, quanto opere proficit justus rerum quarumlibet ordo seu collocatio: quod & Pandectarum compositio probat, & Codicis Iustiniani, & omnium penè librorum, qui non nisi per certa capita distingui solent. Imò & in acie belli exactissime observatur, ut hinc pedites, illinc ala, ceteraque omnia suo quæque ordine collocentur. Qua in parte quid effecerim, vel saltem quid efficere voluerim, commune erit omnium iudicium. In ea sane re, si quid erratum vel peccatum invenietur, non auctori, quem de ista ordinatione in vita nihil umquam cogitasse credo, sed dispositioribus ascribendum erit; quibus & per facile ignoscendum, cum & nos quotidiano publicè in jure profitendi muneri obstricti, & de jure respondendi labore subinde impediti, omnia simul & æquè exactè exequi non possimus. Quantus interim fuerit iste labor noster non modò in singulis Responsis aptè disponendis, sed & in singularum clausularum, imò & quandoque vocum, vero intellectu eruendo, ipse neque dico, neque dicere cogito, sed æquis arbitris astimandum relinquo; qui non minus illi tribuent, quàm soletrix ducis militaris, qui fortissimos milites in aciem bona serie disponendo, gloriosam ab hoste refert victoriam. Cæterum postquam mihi tandem sic semel statutum fuit RESPONSÆ ista publicare, primaque illorum pars, quæ ad Ius Canonicum potissimum spectat, per trecenta hæc Consilia, ad justum volumen videretur excrevisse (quorum aliquam partem, quæ subsequenter Contractuum & Obligationum etiam criminalium titulis ac libris responderet, in aliud

EPISTOLA

volumen separatim destinavi) haud diu haesitavi cuinam illam ex more
 primum offerre & consecrare deberem. Nam mox quasi ultro affulsit
 Serenitas Tua, per singularem animi propensionem, qua ut delectari
 doctis, ita & amplecti doctos assuevit, nec diligere minus studiorum ama-
 tores, quam studia ipsa amare. Agnosco enim & palam profiteor me pri-
 dem sensisse propensionem istam Serenitatis Tuae, tum in me tum in
 meos, & re ipsa saepius in germanum meum fratrem D. Danielelem, Canoni-
 cum Aquensem, ut proinde qua parte grati alicujus animi notam edere
 possum omnino eam Serenitati Tuae debeam, per devotam horum
 RESPONSORVM praesentationem. Mea quidem non sunt illa, sed auctoris
 mei, viri magni & perrari, per me interim offeruntur & dedicantur, offerun-
 tur, inquam, ut auctoritate Principali protegantur, ne quis morsu invido
 proscindat, dedicantur, ut Serenissimo parenti vestro proberetur, imme-
 morem plane me non esse beneficiorum, quae & mihi gratiose ostendit,
 & in meos contulit, constet quoque Serenissimo Electori Coloniensi pa-
 truo tuo conari me grati alicujus animi significationem facere in nepote,
 pro acceptis varijs beneficijs, quam ex voto edere patruo nec possum, nec
 audeo. Reperiet Serenitas Tua in his RESPONSIS quae oblectabunt, imo
 & quae in multis docebunt, atque erudient: nam & praesentium plane sunt
 temporum, & praeteritorum subinde seriem quasi historicam ex rebus
 gestis referunt, quae licet ut plurimum respiciant, & proximè attingant
 incolae, cives, urbes, ditiones, & dioeceses, quibus iam certo destinata
 est Serenissima Tua Celsitudo, ut per canonicam surrogationem praesit &
 regat, ad omnes tamen ex aequo & ad omnium commoda pertinent, ut
 omnino fuerint Serenitati Tuae consecranda. Maxime quod & Ecclesiasti-
 ca sint & sacra, atque proderunt in utraque iurisdictione, cum & secula-
 rem habeat Celsitudo Tua, & ecclesiasticam potiatur. Videbit inde, quam
 ex usu & moribus, de rebus & personis ecclesiasticis iurisdictionem sub-
 inde exerceant Magistratus atque Iudices saeculares, quae & praevidisse,
 atque nosse plurimum refert. Videbit in illis etiam quodammodo con-
 iunctas religionem & iustitiam, quas veteres existimaverunt duo esse fir-
 missima reipublicae omnis feliciter regendae & stabiliendae fundamenta,
 & ob id, ex doctrina Platonis, juxta Deorum templa construi passim
 voluerunt ludicum & Magistratuum tribunalia, ut tamquam judicantium
 Deorum ibidem essent delubra, ac semper recordarentur homines se Deos
 habere suarum actionum speculatores & censores. Rogo itaque atque
 obtestor, ut quae ex officio grati animi offero Serenitati Tuae RESPONSAS,
 sereno vultu suscipere, & me inter suos habere dignetur. Ego interea ma-
 gnum Deum devote orabo, ut Serenitatis tuae pios conatus secundare velit.
 Lovanij Calendis Augusti, 1605.

Serenissimae Celsitudinis Tuae

obsequentissimus cliens

Stephanus Weyma.